2015. augusztus 6. – Kedves Olvasóim!

Nincs veszélyesebb, mint a tévhit, amikor egy ország népe elfogad egy politikai nézetet, amit valamely nagyhatalom meghirdet, mint általános használatra, mindenki számára megfelelő és követhető magatartást. Minden politikai irányzat mögött politikai érdek van, és nincs olyan politikai irányzat, amely egyaránt megfelel mindenkinek. Ez legélesebben megmutatkozik a nagyhatalmak és a kisnemzetek esetében. A nagyhatalom hódítással jött létre, lételeme a hódítás. A kis országok lételeme a szabadság, függetlenség, önállóság, ezeket folyamatosan védenie kell másik országoktól, leginkább a nagyhatalmak nyomulásától. Ilyen alapon a Szovjetunió, mint Oroszország hatalmi terjeszkedésének alakzata nyilvánvaló ellenség volt Magyarország számára, de Közép-Európa számára is, elsősorban a földrajzi közelség miatt.

Az is tévhit, hogy egy másik hatalom színrelépése a kis országok felszabadításáért történik - mint ahogy hirdetik. Amerika ilyen szólamokkal tetszelgett világszerte. A magyarok hittek a megtérőnek, már azért is, mert az oly távoli nagyhatalom nem képzelhető el álságos hódítóként. Persze a politika ennél sokkal bonyolultabb.

1956 október végi napjai egyikén Sydneyben megbotránkoztattam egy kis társaságot egy megjegyzésemmel. A Globe könyvüzletben történt, számomra jórészt ismeretlenekkel az eset, amikor a nagy lelkesedés hangulatában azt találtam mondani, hogy nagy szerencse, hogy ezúttal az amerikaiak nem bombázták a magyar városokat.

Amerika szerepe a következő hetekben a bombázásnál is ártalmasabb volt. Magyarország egy tévhit áldozata lett.

Mégis a tévhit makacsul kitartott még sokáig itteni emigrációs életünkben is. Érdemesnek tartottam küzdeni ellene, ami napjainkban már egyre könnyebb. Csapó Endre

Arccal nyugat felé

Magyarország az élet természetes erőinek a nyomása alatt arccal nyugat felé fordult, és a körmét-fogát vesztett ortodox bolsevizmusnak nincsen már vasa arra, hogy ezt a folyamatot visszafordítsa. Lehet, hogy a rendszer meghosszabbítja hitvány életét az új mechanizmussal, de a nyugati kapcsolatok meleg ütőerén a dollár mellett az élet oxigénje is beáramlik.

Ma még ötvenezer szovjet katona állomásozik az országban, kivénhedt bolsevikok görcsösen kapaszkodnak a proletártrónusok rojtjaiba, lázasan készülnek 25 éves uralmuk ünneplésére, de a munkához feszített keblekben már épül a magyar jövő. Ötvenhat őszének halálba hulló vállalkozása érleli már a gyümölcseit, mert a magyar nép tudja már, hogy nem Amerika Hangjára kell hallgatnia, hanem Széchenyi ki nem mondott elveit követve kiépíteni az ország belső bázisait, művelődési és ipari emelkedését, mely magával hozza – amikor idő és alkalom engedi – az éltető politikai szabadságot is.

Az arccal nyugat felé forduló ország fiai egyúttal a mi szemünkbe is néznek, aminek során nem véthetik el a mi előmenetelünket. Az emigráció széles nagy terein, kisebb-nagyobb szellemi műhelyeiben, ugyancsak érik már a magyar jövő vetése, és ha üt az óra, a szív is megdobban, ha egymás becsületes szemébe nézünk. Mert mi itt nyugaton még ma is őrizzük ősi magyar és keresztény hagyományainkat, kárpát-medencei elhivatottságunkat és európai küldetésünk tudatát.

Aki időt nyer, az életet nyer.

(Ausztráliai Magyarság, 1969. november)

Trianon — 50 év után

Etnikai elv és az elnyomás vádja

Kelet-Európa természetes államképző (a földrajzi, a gazdasági és a kulturális egységet megvalósító) gyakorlata Szent István óta állandósítja a Kárpátok gerincén végigvonuló magyar országhatárt. Ez volt egyben Európa legállandóbb országhatára: ezen még a török megszállás sem változtatott. Soha, még a honfoglalás előtt sem volt olyan állam, amelynek területe a Kárpátok mindkét oldalára terült volna el. Ez magában is bizonyítja, hogy ebben a térségben a földrajzi elv a természetes fejlődés törvénye. Először történt meg, hogy nagyhatalmi erőszakkal létesítettek mesterséges duplexállamokat egy új elv, az úgynevezett etnikai elv alapján.

A magyar egyszerűen hozzászokott, természetesnek vette, hogy az országban más népek is laknak. „Van hely, telepedjen le." Úgy lehet, ez haszontalan tulajdonságnak bizonyult.

A nemzeti türelmetlenség vádjával szemben az igazság az, hogy éberségünket a XIX. század liberális eszméi bénították meg. A liberalizmussal felébredt nacionalizmus a német és olasz államokat egyesítette, a szláv államokat testvéri szövetségbe szervezte, a nemzetiségi államokat, mint Ausztria és Magyarország, szétrombolta. Kísértetiesen úgy néz ki a dolog, mintha valami nagy titkos rendező kéz irányítaná e téveszmék láncolatán át az eseményeket a bolsevizmus számára.

Engels írja a Neue Oder Zeitung 1855. április 21-i számában: „A pánszlávizmus nem a nemzeti függetlenség mozgalma, hanem olyan mozgalom, amely ahhoz, hogy célját elérje, le kell törölje Törökországot, Magyarországot és Németország jórészét a térképről." A nemzetközi bolsevizmus akkor még a német lovon ült. Az átnyergelést orosz lóra a világháború hozta meg. Ebben az időben szabadult el a pokol minden propagandája Magyarország felosztása érdekében.

Gróf Károlyi Mihály, a Függetlenségi Párt szélsőséges szárnyának vezére, a háború kitörésekor amerikai körútra ment, ahol pártja részére pénzeket vett fel. Mint később kiderült, ezeket a pénzeket meg kellett szolgálni. Békekampányokat rendezett, amikor az ország fegyveres helytállását parancsolta az idő.

A csehek a háború elején még orosz dinasztiával betöltött cseh királyságot terveztek, de a két jó szimatú emigráns, Masaryk és Benes, amerikai körökben ugyancsak komoly pénzeket kaptak, amire gyorsan feladták a királyság gondolatát. A megrendelők receptje szerint demokrata állam létesítését tervezték. A nyugati liberális sajtó segítségével hamarosan népszerűek lettek, és minden ajtó megnyílt számukra. Alkalmazottai lettek egy óriási vállalkozásnak, ami végül Európa megdöntését eredményezi.

A 14 pont

Wilson amerikai köztársasági elnök, Amerika hadüzenete (1917. április 6.) után kilenc hónappal ledobta Európára az első szellemi atombombát, a híres 14 pontot, ami az erősen nyúlós, meghatározhatatlan „népek önrendelkezési joga" elvnek (amit mindenki magának tetsző módon magyarázott, így többek között nagy népszerűséget szerzett Wilsonnak még Magyarországon is) részletesebb megjelenési formája volt, ami szükségszerűen már bizonyos kiábrándulást okozott magyar körökben.

Az ország ájult pillanata hozta el a lehetőséget Károlyi Mihálynak kormányfői, majd államfői becsvágya betöltésére. Nem sok öröme volt vele a szerencsétlennek. Magyarország viszont belepusztult. Előbb leszerelte és szélnek eresztette a hazatérő magyar csapatokat, majd amikor a csehek, oláhok, szerbek gyülevész hadaikkal megindultak Magyarország megszállására, kapkodott jobbra-balra. Sokat emlegetett nyugati összeköttetései bezárultak, s végül a

bolsevisták oltalmába ajánlva Magyarországot, a hatalmat átadta Kun Bélának.

Ítélethirdetés Trianonban
Eseményekkel terhes, nehéz esztendő zárult le 1919. november 23-án, amikor az új kormányt a szövetséges hatalmak nevében Clark elismerte és december 1-jén átadta a Párizsban ülésező békekonferencia elé idéző levelet: a békefeltételeknek nem megtárgyalására, hanem átvételére. A nagyhatalmak ugyan megnyugtatták Magyarországot a kisebbségi jogok záradékaival az elszakított milliók szabad nyelvi és kulturális életéről, csak éppen arról nem gondoskodtak, hogyan szereznek majd érvényt ezeknek a záradékoknak, ha az utódállamok nem teljesítik aláírt kötelezettségüket. Mint később beigazolódott, a kisebbségi jogok záradékai csak porhintés volt a magyarok szemébe: a Népszövetség alaptörvényévé vált a békeszerződés határainak állandósítása, de a kisebbségi jogvédelem nem.
(Ausztráliai Magyarság, 1970. június)

„Mindszenty nem szabad"
Több ízben olvastuk az újságokban, hogy Amerika „haladó" politikájának útjában áll Mindszenty bujtatása az ítéletet végrehajtani szándékozó hatóságok elől. A magyarországi kormány vetette fel először az ötletet: el kell távolítani az országból. Konszolidációs színezetű belpolitikájuknak ez jobban megfelelt volna, mintha letartóztatnák, amint elhagyná a követség épületét. Emlékezünk rá, hogy hercegprímás urunk kétszer is kísérletet tett a követség elhagyására. Egyszer, még Kennedy elnök idejében, az akkori legátusi hivatalnokok zaklatásai és személyi dolgaiban való turkálása miatt, másodszor pedig, amikor Amerika kormánya feltételek nélkül és kegyként elfogadta a teljes diplomáciai és követségi szinten való képviselet helyreállítását, ami a szovjet legázolás következtében 56-ban szűnt meg, a magyar szabadságharc közvetett külpolitikai vívmányaként.
A Mindszenty-ügyben az első kapcsolat a Vatikán és a magyarországi kormány között 1963 tavaszán jött létre. XXIII. János pápa a bécsi König érseket küldte Budapestre, akinek jó esélyei voltak közismert baloldali
politikai kapcsolatai révén. Az újságok már világgá kürtölték a szenzációt, amikor Kőnig érsek lehangolva jelentette, hogy egyedül tért vissza, útja eredménytelen volt: Mindszenty még mindig Magyarország hercegprímásának tartja magát, és csak egy megoldást lát, azt hogy a kormány törölje a vádakat és ne akadályozza őt főpapi tevékenységében. Kijelentette: hajlandó megbocsátani mindenkinek, aki személye ellen vétett.
Egyenes beszéd volt ez, de nyugaton már új divat járta. „Makacs", — „engesztelhetetlen" — „nincs politikai érzéke" — „örülhetne, hogy futni engedik", — írták róla a nyugati lapok, szinte egyöntetűen, stílusuk szerint fogalmazott kifejezésekkel. Ez már a koegzisztencia ideje. A hit védelmét már nem helytállással, már nem a mártíromságot is vállaló őskeresztény szellemmel végzik, hanem alkuval, egyezkedéssel, dialógussal. Már Róma sem tekinti a magyar főpapot az egyetemes vallás bajnokának, természetesnek veszi az alku feltételei közt azt is, hogy kötelezze magát Mindszenty: nem beszél, nem ír soha a vele történtekről, a magyar keresztények üldöztetéséről. Mégis, János pápa még tudomásul vette a magyar főpap döntését és nem tett több kísérletet vele.
Utóda, VI. Pál pápa, mint ismeretes, tovább fejlesztette az új vatikáni politikát, amelynek során a vasfüggöny mögötti államokkal diplomáciai kapcsolatok jöttek létre. 1967-ben négy ízben járt Kőnig Mindszentynél, azóta meg talán csak ő tartja számon még hányszor látogatta meg, míg végre fáradozásait siker koronázta. Nyolc évig házalt a szerencsés Ausztria utazó-főpapja, míg

végül is – ahogy a hírforrásokból tudjuk – VI. Pál pápa személyes kívánsága, vagy talán parancsa hozta meg a hihetetlen eredményt.
Hercegprímás urunk eltávozása pótolhatatlan veszteséget okozott a magyar tömegek hitbeli ellenállásának, mert elég volt az az egyetlen tény, hogy ő az országban rab, hite és magyarsága miatt üldözött – és a helytartók minden szabadság-kápráztató propagandája visszahullott a lelkekről.
Magyarország prímása nem Róma hivatalnoka, akinek a pápa áthelyezési utasítást ad. A magyar püspökök és a bíboros is apostoli méltóságuknál fogva teljes jogú főpásztorok. Rómában nagyot változott a világ '56 óta. Akkor XII. Piusz pápa hatszor nyilatkozott meg a magyar szabadságharc mellett: három enciklikát adott ki, rádióbeszédet tartott, üdvözölte a börtönből szabadult bíborost és még karácsonyi szózatát is a magyaroknak szentelte: „A magyar nép vére Istenhez kiált". Tizenöt év után, 1971 tavaszán, VI. Pál pápa fogadta a szovjet utazó ügynökét, Péter Jánost. Nem lehet vitás, hogy a bíboros sorsa itt dőlt el. XII. Piusz pápa annak idején kiközösítette az Egyházból a Mindszenty-per katolikus résztvevőit. VI. Pál pápa áldozatot hozott valamiféle megegyezésért, amelynek még nem látjuk történelmi értékét. Félünk, nem tudta, mit vett el a magyar néptől: félünk, nem ismeri a kommunisták szerződéseit. Pedig Rómának egy-két tapasztalata lehetne már: hosszú tárgyalások után 1964. szeptember 15-én részleges megállapodást írtak alá a Vatikánban a pesti megbízottak. Röviddel utána megint papokat börtönöztek. Csak naivság feltételezni, hogy a kommunistákkal megállapodásra juthat a Vatikán a magyar egyház jobb sorsára. 1969 őszén jelentette Kőnig érsek, hogy Mindszenty válasza így hangzott: „Csak pápai parancsra hagyom el Magyarországot, mert az ő parancsának mindenkor és feltétlenül engedelmeskedem".
Ha valóban a pápa parancsolta a magyar főpapnak az ország elhagyását, intézkedése politikai tájékozatlanságnak tűnik, mert a kommunista állam és a keresztény nép között nem a hercegprímás állt a normális élet útjába. A feszültséget a kommunisták egyházüldöző, ateista magatartása idézte elő és ezen az úton Mindszenty távozása fél győzelem az ő részükre, mert további támadásokra kedvezőbb hadállást biztosít.
Mindszenty nem alkudozó kereskedő, sem az ő egyéni becsülete, sem az ország és népe érdeke neki nem alku tárgya. Mire tegyen engedményt? A kereszténytyüldözés fokozására? Közjogi és egyházi méltóságából kirekesztett személyének az országból is eltávolítására? Az ő kezében már nem volt engedmény – ő volt az engedmény a Vatikán kezében. Most már csak kíváncsiak vagyunk, hol mutatkozik nyereség, távozásának ellenértéke?
A négy fal közé zárt Mindszenty ereje sohasem a fizikai valóságában jelentett veszélyt a bolsevistáknak, hanem az a magatartás, az az erkölcsi erő, amit az ő nevével tud kifejezni a mai magyar. Az emigráns ember szabad ember. És a szabadság ma kötelez. És ez a kötelezettség kell, hogy éreztesse velünk: Mindszenty József hercegprímás urunk közénk jött, és az a lelki veszteség, ami távozásával a magyar népet érte, a mi emigrációs magatartásunk gyarapodásában kell, hogy kárpótlását megtalálja.
A bekövetkezett esemény tudomásul vétele mellett szívünk egész melegével köszöntjük Hercegprímás Urunkat körünkben. Enyhítse száműzetésének keserű érzéseit, hogy az ő életművét, hitének és magyarságának elválaszthatatlan példáját a jövő magyarjai számára megőrizzük és jelenléte által hitünkben, reményünkben, szeretetünkben gyarapodtunk.
(Ausztráliai Magyarság, 1971. november)
(Folytatjuk)